

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Problema construcțiilor. — Proiectul legii bancare. — Asanarea Băncii Blank. — Moartea lui Edison. — Populația urbană a României. *Cronica:* Doel de presă asupra noii legi bancare. Trei propuneri interesante. O numire ciudată în învățământul comercial.

Problema construcțiilor.

Locuințele au format după războiu, ca toate problemele sociale, o chestiune de acută preocupare a guvernelor. Războiul sfârșit determinase acel dezechilibru în așezările populației, încât exodul dela sate spre orașe, ne este încă proaspăt în memorie. Cauzele acestui exod le cunoaștem prea bine, pentruca să mai insistăm asupra lor. Totuși le menționăm în treacăt pentru a documenta mai larg expunerea.

A fost în primul rând setea omului după câștig nemuncit. Nefuncționarea normală a factorilor economiei, a încurajat enorm afacerile de speculă. Din aceste transacții caracteristice epocilor de desorganizare economică s'a ridicat materialicește o întreagă clasă de oameni. Dacă fenomenul acesta al intermediarismului a dispărut actualmente, se mai păstrează încă viu consecința lui.

O a doua cauză a exodului rural, a fost deplasarea meseriașilor și comercianților spre orașe. Se știe doar că pe toată durata războiului, această clasă socială de nuanță pur burgheză, a fost una dintre cele cari au profitat. Pentrucă fie concentrat în uzine, fie lăsat la vatră, meseriașul a fost plătit bine; primul și a

putut produce și vinde în voie, al doilea. De asemenea comerciantul și-a desfăcut marfa de orice proveniență și în condițiile pe cari singur și le-a stabilit. În aceste condițiuni, atât meseriașii, cât și comercianții, s'au găsit în posesia a mari sume de bani, mai cu seamă dacă luăm în considerare și inflația. Prin acești bani, ei și-au amplificat ușor întreprinderile, au acaparat fără mari greutăți proprietățile urbane și au trecut mânați de dorul câștigului mai mare, la orașe.

A treia cauză a aglomerărilor urbane și aceasta în special în ce ne privește, a fost transformarea suferită de pătura intelectuală a satelor. Învățători cari se făceau preoți, preoți cari se făceau profesori și funcționari, notari cari deveniau advocați, toți atrași de masa copioasă a izbânzii și în special de iureșul serviciilor noi înființate, alergau după situații mai strălucite, lăsând în urmă o întreagă gospodărie înstărită și dând cu piciorul unei tradiții până atunci respectate.

În fine a intervenit ca o cauză mai determinantă, dezvoltarea industrială de după războiu, care a deplasat de asemenea mari masse de oameni din centrele rurale.

Din aceste motive, locuințele în centrele urbane, au devenit insuficiente. Insuficiența s'a agravat și prin faptul că gustul confortului în straturile sociale mai răsărite s'a accentuat sensibil. Dar în fața lipsei confortul rămăsese pe al doilea plan. În multe orașe omul era mulțumit să găsească un adăpost cât de simplu. Este natural deci, că o consecință a

acestei stări de lucruri, ca orice fenomen economic care-și caută permanent echilibru, să fie intensificarea construcțiilor. Particularii cu surplus de capital — unii chiar fără el — și-au investit bucurios economiile în case, unde găseau pe acea vreme un bun plasament. Dar oricâte eforturi a făcut inițiativa particulară, problema în fondul ei nu s'a rezolvat complet. Și nu s'a rezolvat complet, pentru că suntem departe încă de a putea afirma că chiria joacă un raport echitabil în cheltuielile unei familii, cel puțin în ce privește clasa intelectuală. (O statistică a Uniunii industriașilor a stabilit la Brașov pentru o familie de muncitori, următoarea repartitie de cheltuieli: alimente, 39%, îmbrăcăminte 19%, rufe și spălatul lor 6%, chiria 16%, încălzitul 6%, distracții etc. 12% lumină 2%).

Intervenția statului pentru a ajuta rezolvarea problemei, s'a făcut prin două feluri de măsuri: protejarea chiriașilor prin legi și încurajarea construcțiilor prin avantaje de natură fiscală. Intre măsurile din categoria a doua au fost cele cari au dat o eficacitate mai importantă. Legile de încurajare a construcțiilor au suferit și ele însă anumite eclipse, după concepția sub care un guvern sau altul privia chestiunea în sine. Pe urmă această măsură a încurajării construcțiilor prin avantaje fiscale privea mai mult economia particulară. Statul n'a construit nimic pentru nevoile sale. Ori e recunoscut lucru că el ocupă sumedenii de clădiri vaste, cu diferitele birouri ale administrațiilor exterioare, plătind chirii, cari în total se ridică la sume uriașe. Dar trebuie să ne mângăiem că așa a fost statul totdeauna și prin însași natura lui: anchilozat față de mersul lucrurilor și decalat față de necesitățile timpului. O administrație de stat, nu poate urmări niciodată problemele economice și sociale în mod curent. Ea le urmează însă la intervale constante. Din acest punct de vedere multe studii interesante au văzut lumina zilei. Remarcăm în special pe acela al dlui insp. gen. adm. Iulian Peter, relativ la evoluția bugetului în raport cu inflația.

Inițiativa particulară de asemenea s'a remarcat în materie de intensificarea construcțiilor. Este de menționat însă în această privință faptul, că tocmai când

inițiativa particulară se producea, a intervenit a doua parte a crizei economice, care a cam împiedecat ca rezultate vizibile să se poată produce. Din 1929 încoace se pare că criza a trecut pe porțiunea descendentă a curbei. Așa se explică de ce „Casa autonomă a construcțiilor“ prin contractul încheiat cu soc. „Impresse italiane all'estero“ la 6 Septembrie 1930 nu s'a remarcat cu nimic în provincie. Se pare că în afară de faptul că s'a aplicat curba de sacrificiu funcționarilor, cari până în vara acestui an formau principalele subiecte pentru angajamente în această direcție, mai intervenia în discuție faptul că tipurile de case prezentate de numita societate erau prea puțin adaptabile la condițiunile noastre de viață, precum și oare-care rigiditate în condițiunile angajamentelor. În orice caz însă, nu s'a pornit la drum nici aici cu proiecte studiate precis din toate punctele de vedere și a lipsit cu desăvârșire și propagandă. Pentru că nu se poate concepe propagandă, făcută prin câteva broșuri aruncate prin sertarele prăfuite ale autorităților. Iar dacă veni vorba de funcționari, trebuie să remarcăm falsitatea concepției care stă la baza situației lor. Se face o lege în primul rând pentru ei, pentru că să se cheme că au un avantaj și poate o jumătate de an se trece cu o cruzime de barbar peste aceste măsuri dându-le altora; iată o situație din care nu știi ce să înțelegi și două alternative dintre cari nimeni nu e clarificat asupra celei adevărate.

Fapt este deci că măsurile de intensificare în domeniul construcțiilor, n'au rezolvat problema deși au ameliorat-o într-o măsură oare-care. Se poate ca chestiunea aceasta a locuințelor să se prezinte sub aspecte diverse în diferite orașe ale țării. Diversitatea aspectelor nu poate fi însă decât locală și încadrată în fenomenul general. Iar pentru a ne face o idee de acest fenomen general să înșirăm unele date statistice, cari s'au înregistrat în București cu ocazia recensământului populației din anul trecut. Constatările s'au concentrat deci în cifrele ce urmează.

În anul 1913 orașul București avea 32,860 clădiri, actualmente are însă 67,385. Comparabilitatea cifrelor date nu se poate

face, dat fiind că teritoriul oraşului era unul atunci şi altul astăzi. Raportând cifrele la teritorii comparabile avem: în incintă 54,875 locuinţe, iar în sectoare 12,510. Cu această restricţiune, locuinţele oraşului s'ar fi înmulţit în proporţia de 70% faţă de anul 1913. Dar în aceeaşi proporţie au crescut locuitorii oraşului ca număr şi anume (considerând tot numai incinta) de la 341,321 (1913) la 568,380 (1930) ceea ce face tot 70% creştere.

Apartamentele au fost în 1913 în număr de 83.943. În 1930 ele s'au ridicat la suma de 159,161, dintre cari în incintă 142,117 iar restul în sectoare. Procentul comparabil de creştere este deci tot 70%. Încăperile erau în 1913, în număr de 221,100, în 1930 avem în total 441.872 încăperi, dintre cari 403,790 în incintă, iar 38,082 în sectoare, raportul de creştere este deci 90%. Ar însemna prin aceasta să avem un progres mai mare în confort, ceea ce nu se remarcă aşa de vizibil, pentru că de unde în 1913 erau în mediu 4 locuitori pe o locuinţă, azi revin cam 3,8, sau de unde în 1913 reveniau 64 încăperi la 100 suflete, azi revin 71 la acelaş număr de suflete (100).

În felul acesta despre o rezolvare a crizei de locuinţe nu poate fi vorba cu atât mai mult cu cât recensământul înregistrează faptul brut, fără să hotărască asupra capacităţii de locaţiune a unei case. Ori de la ceea ce se consideră o daie în limbajul comun şi până la a putea fi ea locuită, este o distanţă apreciabilă. Fenomenul acesta al dubiului dacă o odaie poate servi ca locuinţă sau ba, se poate constata în mai toate oraşele. O singură rătaşire pe străzile lor, citind toate afişele şi cercetând lucrurile va da ca rezultat faptul, că între concepţia proprietarului şi a chiriaşului în materie de locuinţă, este o mare deosebire.

Evident prin rezolvarea problemei expusă, înţelegem adunarea ei la nivelul vieţii de astăzi din toate punctele de vedere. Căci dacă se pune cu atâtă insistenţă racordarea preţurilor fabricatelor la preţul produselor agricole, de ce nu s'ar căuta şi racordarea preţurilor chirii la această situaţie? Viaţa economică şi socială a unei ţări formează un tot întreg în manifestările ei, în toate

domeniile. De aceea nu se poate privi ca rezolvată această chestiune a locuinţelor, când chiria rămâne pentru cele mai importante clase sociale, cea mai mare sarcină a lor. (30—35% din retribuţiuni) Măsurile de încurajare în această direcţie trebuie deci menţinute. Iar încadrarea scopurilor societăţilor de construcţii în ritmul de viaţă nou ce se înstăpâneşte, trebuie să fie prima grijă a lor. Pentru că în afară de interesul individual al problemei, ea mai prezintă unul de natură colectivă. Un plan raţional de construcţii organizat metodic şi în continuitate, contribuie în mare măsură la activarea braţelor de muncă. Plasmamentul muncii româneşti nu este aşa de greu de făcut din cauza inexistenţii încă a specializării aşa de vaste în industria noastră. Încât munca construcţiilor ar acapara braţe, indiferent de profesiunea lucrătorului. Iar dacă e vorba să dăm un impuls vieţii familiare, apoi tot prin urmărirea de aproape a rezolvării crizei de locuinţe se poate face. Aşa că această problemă prezintă un interes deosebit pentru ţara noastră, unde populaţiunea este în creştere numai prin marea sa putere de vitalitate. Şi de aceea ne dăm seama de ce întreprinderile industriale au construit cartiere întregi în jurul fabricelor. Locuinţa este un element important în echilibrul economic şi social al popoarelor.

Ing. GH. BRÂNDUŞ.

Proiectul legii bancare.

Observaţiuni şi propuneri.

Textul „proiectului de lege pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă” publicat în unele cotidiene în zilele de 16 şi 17 Octombrie 1931 (a se vedea „Universul” Nrul 280 din 17 Octombrie pagina 6—7) diferă esenţial de textul publicat de „Revista Economică” (Nrii 36—41).

Textul din presa de zi pare mai nou, căci modifică şi întregeşte mai multe dispoziţiuni din textul publicat în „Revista Economică” şi are 73 articole.

Dispoziţiuni generale. După textul mai vechiu (Revista Economică) art. 2: „Nici o persoană fizică nu poate singură exer-

cita comerțul de bancă. Acest comerț se exercită numai de către societățile bancare etc". Textul nou a suprimat această dispozițiune și din art. 11 aliniatul 2 reiasă că se admit și „firme individuale bancare". După părerea noastră nu este nici o rațiune de a se limita exercițiul comerțului bancar la societățile comerciale, adecă la persoane juridice și a exclude persoanele fizice singuratice dela acest soi de comerț. Aderenții acestui sistem restrictiv sunt de convingerea că acordând exercițiul comerțului de bancă numai societăților comerciale, răspunderea morală și materială se împarte între mai multe persoane fizice și astfel încrederea publicului și deci soliditatea întreprinderi este mai asigurată. Soliditatea întreprinderilor comerciale nu este însă în raport direct cu numărul persoanelor, cari le dețin cu titlu de proprietate. O întreprindere înființată de un Ford, Rockefeller, Rotschild, Morgan, Krueger etc. nu este mai puțin solidă decât o societate în nume colectiv întemeiată de Stan și Bran cu resurse modeste, de proveniență dubioasă.

Nici considerațiuni de control nu legitimează restricțiunea menționată. Registrele și operațiunile firmei individuale tot așa sunt supuse controlului legal, ca și acele ale societăților comerciale și invers fraudele pot foarte ușor să fie săvârșite de societățile comerciale — precum a dovedit practica vieții.

Autorizația. Conform art. 3 (text nou — în examinarea proiectului ne vom referi la textul nou din presa cotidiană) „Comerțul de bancă nu se poate exercita decât pe baza unei autorizațiuni speciale. Cererea de autorizare se va adresa „Consiliul Superior Bancar" constituit potrivit art. 44 din prezenta lege"... „Consiliul Superior Bancar examinând oportunitatea economică, generală și locală, a înființării unei noi întreprinderi de bancă, precum și îndeplinirea tuturor condițiilor cerute de lege, hotărăște asupra cererii de autorizare", — putând propune părților și unele modificări și completări. (Art. 4.) Obținerea autorizației nu este impusă întreprinderilor bancare azi în ființă. Aceste sunt obligate numai (art. 71) a cere înscrierea lor în registrul societăților bancare în

termen de 2 luni socotite dela promulgarea legii.

Precum vedem autorii proiectului au adoptat *sistemul concesionării* la înființarea de întreprinderi bancare, în opoziție cu *sistemul normativ*, care este în vigoare în legislația ardeleană și bucovineană, și care este o consecință logică a *libertății comerciale*, ce stă la baza întregii noastre economii private.

Rămâne de văzut, dacă cercurile noastre economice (băncile existente, camerele de industrie și comerț), vor opinia pentru sistemul concesionării, sau vor cere adaptarea sistemului normativ. Este cert că multe state streine, între care și Polonia au trecut dela sistemul normativ la sistemul concesionării, argumentând cu nenumăratele abuzuri săvârșite în materie de comerț bancar, cari ar justifica punerea întreprinderilor bancare — chiar din momentul înființării lor — sub directă supraveghere a puterii executive.

Noi credem că intenționismul statului prin puterea lui executivă (guvern) nu împiedică abuzurile, dar prin introducerea sistemului etatist în viața comercială se poate stânjeni progresul general economic.

Ar fi mai cuminte să rămânem pe lângă sistemul legalității, care stabilește pentru toată lumea a priori toate condițiunile legale, dictate de necesitățile vieții economice moderne. Aceluia care îndeplinește condițiunile cerute de lege nu i se poate refuza dreptul de a înființa și exercita comerțul bancar. Este fără importanță dacă îndeplinirea condițiunilor legale se face de către Tribunale — ca până acum în Ardeal — sau de către Consiliul Superior Bancar — o instituție nouă instituită prin proiectul de față (art. 44 câte un delegat al Ministerului de finanțe și de Comerț și al Băncii Naționale și trei delegați ai Asociațiunii Băncilor Române, dintre cari unul desemnat de gruparea băncilor mici.) Pentru prevenirea abuzurilor nu *autorizația* este mijlocul cel mai eficace, ci *controlul cel mai sever* în decursul funcționării întreprinderilor și *răspunderile* cele mai largi stabilite de lege pentru conducătorii întreprinderilor (administratori, censori, directori). Controlul și activarea răspunderilor ar

trebuie să fie menirea de căpetenie a Consiliului Superior Bancar.

În nici un caz nu se poate admite ca Consiliul Sup. Bancar să aibe un rol absolut *discreționar* la acordarea autorizațiunei așa cum prevede proiectul, hotărând după „*examinarea oportunității economice, generală și locală, a înființării unei noi întreprinderi bancare*“. Această oportunitate economică — generală și locală — va fi o porțiță deschisă prin care va putea pătrunde arbitrarul și abuzul în comerțul nostru bancar, cei interesați neavând nici un remediu legal, fiindcă acțiunea în contencios nu va avea nici un rezultat, aprecierea oportunității fiind atribuțiunea Consiliului bancar. Comerțul de bancă ar fi expus la cherele băncilor mari din capitală și al politicienismului nostru egoist și corupt.

Alegerea momentului oportun al înființării unei noi întreprinderi bancare trebuie lăsată în grija *inițiativei private*, admitând astfel și *concurența liberă*. Pe lângă puterea discreționară a Consiliului Superior Bancar orice concurență binefăcătoare va putea fi sugrumată în fașe. Dacă de exemplu o mare bancă din capitală — cu influență la minister și la Consiliul Superior Bancar are o succursală într-o localitate oarecare, aceasta va putea zădărnici pe viitor înființarea succursalelor de către alte bănci concurențe.

Dacă proiectul va deveni lege, vom trece dela cea mai liberală legislație în materie de comerț bancar, la cel mai exagerat *etatism*. Din acest punct de vedere proiectul ne pare extrem de reacționar și periculos. Dacă cu tot prețul se persistă pe lângă sistemul concesiunii, acest sistem trebuie atenuat prin garanții legale. *Opiniăm prin urmare suprimarea* din textul proiectului art. 3 alin. 3., a cuvintelor: „*examinând oportunitatea economică, generală și locală a unei noi întreprinderi de bancă*“ urmând, ca odată îndeplinite condițiile legale de către cei interesați, Consiliul Bancar să nu poată refuza acordarea autorizației de înființare și funcționare.

Ad. art. 6 propunem ca la societățile bancare, cari funcționează în România, cel puțin *jumătate* (și nu a *treia* parte)

din numărul membrilor Consiliului de administrație și de censori să fie cetățeni români.

În legislația actuală din V.-Regat se cere ca majoritatea acestor membri să fie cetățeni români. Noi admitem jumătate, adică un *tratament egal* al străinilor cu autohtonii, dar credem că este umilitor și periculos a admite superioritatea străinilor în conducerea acestor prea însemnate întreprinderi economice. Nici aici nu putem trece dela un sistem șovinist la un sistem extremist, care înseamnă renunțare și servilism.

(Va urma).

Dr. IOACHIM TOLCIU, Cluj.

Asanarea Băncii Blank.

În interesul însănătoșirii pieței financiare dl. Ministru de finanțe a început o acțiune de ajutorare din partea Statului cu concursul Băncii Naționale a României a uneia dintre marile bănci.

În executarea acestui plan după înființarea Sindicatului băncilor mari din Capitală, s'a luat măsuri de reorganizare a Băncii Blank. Într'adevăr Banca Națională a dat următorul comunicat:

„În executarea unui plan stabilit, care a început cu măsura provizorie a constituirii Sindicatului Băncilor în luna August, Ministerul de finanțe și Banca Națională au hotărât ca o măsură definitivă reorganizarea Băncii Marmorosch Blank și Co.

„Lichiditatea băncii a fost considerabil sporită printr'un important aport al statului“.

După cum rezultă din acest comunicat, Statul înțelege — după pilda Germaniei și altor țări occidentale — să sprijine în mod direct și efectiv piața prin aportul său. Deocamdată nu se precizează dacă acest aport constă numai în preluarea de către Stat a unui important stoc de acțiuni prin o nouă emisiune ori și altfel.

Pentru a asigura guvernului rolul efectiv în conducerea băncii, conducătorii actuali și anume dnii Aristide Blank administrator delegat, Richard Soepke, director general și Nicolae Tabacovici directori și administratori au demisionat din calitatea de membri ai Consiliului și ai Direcțiunii.

În legătură cu persoanele cari vor fi însărcinați cu conducerea acestei mari instituții financiare s'au amintit diverse nume. Astfel s'ar fi oferit conducerea dlor C. Angelescu fost guver-

nator al B. N. R. directorul Băncii Urbane, Victor Slăvescu directorul Creditului Industrial, C. Pănaitelescu, directorul Creditului funciar urban, C. Neamțu directorul Băncii Comerțului din Craiova, Dr. Ernest Ene fost secretar general al Ministerului de Industrie și Agricultură. Toți aceștia însă au refuzat.

În urma acestui refuz au fost propuși în Consiliul de administrație dnii Al. Ștefănescu fost director la Banca Națională, președintele Asociației Băncilor și Gh. Dumitriu director al Creditului Industrial.

În urma intervenției guvernului Consiliul de adm. a hotărât închiderea Băncii Marmorosch Blank și a sucursalelor ei din București și din provincie în zilele de 22, 23, și 24 crt. Astfel banca de fapt va fi închisă 5 zile, date fiind, 2 zile de sărbătoare. În acest interval se va examina situația și se va aviza asupra măsurilor ce vor trebui luate.

Nu noi vom fi cari vom desaproba aceasta acțiune a statului, — condiționat ca aceasta intervenție să nu-i aducă sarcini prea mari bugetului mult încercat; mai ales dacă ținem seamă de serviciile reale ce a adus Banca Blank rășboiului unirii. Însă am dori ca intervenția statului să fie tot atât de promptă și când este vorba de băncuțele noastre ajunse în suferință, unde nu se cer asemenea sacrificii, și a căror merit atât economic, cât și național nu este mai prejos!

Moartea lui Edison.

Una din cele mai mari genii creatori a vremurilor noastre *Thomas Alva Edison*, celebrul inventator a încetat din viață la 18 crt. în West Orange, statul New Jersey (America) în vârstă de 84 de ani.

Iată principalele invențiuni ale marelui cercetător de mistere și cari îi vor perpetua numele pentru vece:

1868. Prima s'a invenție: un înregistrator automat pentru urnele de votare;

1872. Sistemele telegrafice duplex, triplex, quadruplex sextuplex și multiplex;

1875. Forța Electrică un fenomen de natură electrică necunoscut până atunci și care stă la temelia radiofoniei de azi;

1876. Transmițătorul telefonic cu cărbune;

1877. Fonograful;

1879. Lampa electrică cu incandescență;

1879. Modalitatea pentru transformarea radicală a dinamurilor. De la aceea dată ele pot furniza: lumină, căldură și forță;

1882. Pune în funcțiune prima uzină electrică instalată în New York City, pentru distribuirea curentului electric;

1882. Inventează și instalează primul tranvat electric;

1883. Descopere fenomenul numit „Efectul Edison“, care stă la temelia lampelor de radio;

1891. Sistemul de telegrafice fără fir, care acționa prin inducție și se putea aplica la trenurile în mișcare;

1900. Câțiva ani au fost consacrați realizării celebrilor acumulatori alcalini Edison;

1905. Mai multe invenții importante în legătură cu producția cimentului Portland;

1912. „Kinetofonul“, primul cinematograf vorbitor. Dispozitivul a fost plănuț de Edison încă la 1887;

1923—1930. Cercetări neîntrerupte asupra plantelor, cari ar putea da cauciuc. Fonograful cu înregistrare amplificată.

Populația urbană a României.

Populația României poate fi împărțită în două mari categorii și anume: a) populația urbană și b) populația rurală. În acest articol vom vorbi în special despre prima categorie și raporturile pe care le are cu cea din urmă. Cuprinsă în 172 de orașe, dintre cari 71 capitale de județ și 101 orașe nereședință, întreaga populație urbană a țării se ridică la 3.626.892 locuitori, cifră care, față de totalul populației României de 18 milioane 025.237, reprezintă o valoare de 20.1 la sută. Cu alte cuvinte o cincime din populația țării este urbană, proporție destul de redusă față de alte state europene.

Înainte de a continua analiza noastră, socotim ca absolut necesar de a pune la îndemâna publicului, în primul rând, o serie de tablouri, arătând pe provincii, așezate în ordinea importanței numerice, orașele din întreaga țară:

Oltenia.

Craiova 63.063, Turnu Severin 18.337, Râmnicul Vâlcea 15.162, Caracal 14.769, Băilești 13.271, Târgu Jiu 12.944, Corabia 9.381, Strehăia 7.999, Blenița 7.784, Calafat 7.705, Ocnele Mari 7.255, Drăgășani 6.923, Balș 5.570, Călmănești 2.883, Baia de Aramă 1.475, Govora 911.

Total 195.432.

Muntenia.

București 631.288, Ploiești 77.325, Brăila 68.310, Buzău 36.115, Giurgiu 30.348, Târgoviște 22.482,

Pitești 19.630, Alexandria 19.387, Călărași 17.890, T. Măgurele 17.351, Câmpina 17.104, R. Sărat 15.013, Câmpulung (Muscel) 13.454, Roșiori de Vede 11.443, Slatina 11.010, Zimnicea 10.933, Oltenița 10.396, Urziceni 8.705, Slobozia 7.605, Curtea de Argeș 6.831, Găești 6.540, Mizil 6.449, Slănic 6.274, Pucioasa 5.779, Urlați 5.421, Vălenii de Munte 4.227, Sinaia 3.906, Filipești Târg 1.917.

Total 1.093.133.

Dobrogea.

Constanța 58.258, Bazargie 29.938, Tulcea 20.108, Silistra 17.417, Turtucaia 11.103, Cerna Voda 6.459, Balci 6.323, Căvarna 6.211, Sulina 5.924, Medgidia 5.791, Măcin 5.459, Babadag 4.607, Isaccea 4.566, Hârșova 3.603, Ostrov 3.127, Mangalia 2.776, Tekirghiol 1.905, Carmen Sylva 871.

Total 194.444.

Moldova.

Iași 102.595, Galați 101.148, Focșani 32.799, Botoșani 32.107, Bacău 31.264, Piatra Neamț 30.211, Roman 28.948, Bârlad 26.189, Tecuci 17.259, Huși 16.792, Vaslui 15.388, Dorohoi 15.375, Fălciuțeni 14.347, Pașcani 13.750, Târgu Oena 12.592, Târgu Neamț 9.127, Hârlău 9.066, Ștefănești 8.886, Buhuși 8.681, Herța 8.368, Odobești 7.974, Panțiu 6.910, Adjud 6.643, Târgu-Frumos 4.929, Săveni 4.738, Mărășești 4.478, Mihăileni 3.699.

Total 391.436.

Basarabia.

Chișinău 117.016, Cetatea Albă 33.495, Tighina 31.698, Bălți 30.667, Ismail 26.123, Chilia Nouă 17.050, Hotin 15.287, Orhei 14.805, Soroca 14.661, Bolgrad 12.821, Comrat 12.359, Reni 11.955, Cahul 10.133, Vălcov 7.404, Leova 6.438, Călărași Târg 4.736, Tuzla 3.157.

Total 369.805.

Bucovina.

Cernăuți 111.122, Suceava 17.101, Rădăuți 16.808, Câmpulung (Bucovina) 10.124, Siret 10.025, Vatra, Dornei 9.878, Sadagura 9.005, Storogin 8.611, Văscăuți 6.354, Gura Humorului 5.977, Vama 5.311, Zastavna 5.038, Cozmeni 5.015, Vijnița 3.806, Soroca 2.925.

Total 227.100.

Transilvania.

Cluj 98.550, Brașov 56.234, Sibiu 48.013, Târgu Mureș 38.116, Turda 20.057, Careii 16.085, Petroșani 15.377, Dej 15.311, Mediaș 15.244, Bistrița

3.251, Sighișoara 13.096, Alba Iulia 12.457, Gheorgheni 10.948, Sf. Gheorghe 10.942, Deva 10.593, Aiud 9.478, Sebeș 9.213, Reghin 9.182, Odorheiu 8.592, Zalău 8.154, Făgăraș 7.928, Șimlăul Silvaniei 7.496, Orăștie 6.857, Gherla 6.659, Diciosânmartin 6.355, Huedin 5.469, Târgu Secuiesc 5.147, Mercurea Ciuc 5.014, Blaj 4.716, Hunedoara 4.629, Dumbrăveni 3.827, Năsăud 3.527, Hațeg 3.401, Abrud 2.456.

Total 512.374.

Banat.

Timișoara 91.866, Lugoj 23.674, Reșița 20.008, Oravița 9.646, Caransebeș 8.838, Orșova 8.428, Lipova 6.069.

Total 168.529.

Crișana Maramureș.

Oradea 82.355, Arad 77.225, Satu-Mare 49.914, Sighet 27.646, Salonta 15.176, Baia Mare 13.882, Beiuș 4.294, Baia Sprie 4.194.

Total 274.641.

Rezumând populația urbană într'un singur tablou, pe provincii, avem :

Provincie	Populație	Locuitori
Oltenia	195.432	
Muntenia	1.093.133	"
Dobrogea	194.444	"
Moldova	591.436	"
Basarabia	369.805	"
Bucovina	227.100	"
Transilvania	512.374	"
Banat	168.529	"
Crișana, Maramureș	274.641	"
România	3.626.894	"

Pentru a desprinde, însă, semnificația acestor cifre, date în tabloul de mai sus în valori absolute, vom considera în tabloul următor, paralele, în prima coloană, proporția la sută pe care fiecare provincie o reprezintă față de totalul populației țării, iar în a doua coloană tot la sută proporția populației urbane a aceluiași provincii față de totalul populației urbane a României de 3.626.894

Oltenia	8,4	5,4
Muntenia	22,3	30,1
Dobrogea	4,5	5,4
Moldova	13,4	16,3
Basarabia	15,9	10,2
Bucovina	4,7	6,3
Transilvania	17,8	14,1

Banat	5,3	4,6
Crișana, Maramureș	7,7	7,6
România	100—	100—

Observând aceste proporții, vedem că paralelismul presupus există, evident, cu unele abateri. În primul rând, constatăm că proporția populației urbane este, în linii generale, inferioare celei rurale. Excepțiunile le găsim mai întâi la Crișana-Maramureș, unde proporțiile sunt sensibil egale (7,7 la sută față de 7,6 la sută), iar cât privește Muntenia, Moldova și Bucovina raporturile sunt inversate (22,3 la sută față de 30,1 la sută; 13,4 la sută față de 16,3 la sută și 4,7 față de 6,3 la sută), fapt care se explică prin existența marilor aglomerațiuni urbane, reprezentate de municipiile București, Galați, Iași, Cernăuți, adică patru din cele cinci orașe ale României cu o populațiune superioară cifrei de 100.000 locuitori.

În tabloul care urmează sunt arătate în procente, în prima coloană, proporția populațiunii urbane, iar în a doua aceea a populației rurale, față de totalul populației pentru fiecare provincie.

Oltenia	12,9	87,9
Muntenia	27,1	72,9
Dobrogea	24,9	76,0
Moldova	24,5	75,5
Basarabia	12,9	87,1
Bucovina	26,8	73,2
Transilvania	15,9	84,1
Banat	17,9	81,1
Crișana Maramureș	19,8	80,2
România	20,1	79,9

CRONICA

Voci de presă asupra noii legi bancare.

Revista „Bursa“ din capitală publică, în legătură cu noua lege bancară în rubrica sa „Un pic de adevăr“ multe adevăruri, cari merită a fi reproduse și de noi, pentru edificarea cetățitorilor noștri.

Iată ce scrie:

Dacă e lipsă de numerar, din cauza căreia întreaga activitate economică stă pe loc și nici un element productiv nu poate lucra, se fabrică — după luni întregi de criză generală — proiecte de legi, cari pot fi la rigoare puse în aplicare și prin simplu decret lege, pe baza cărora nu se urmărește procurarea de mijloace bănești, ci

se prescrie cum să se împartă banii, cum să se alcătuiască băncile, cum să se creeze șinecure, cum să se reducă drepturile fiscoșului și cum să se administreze averea acționarilor. Sunt produse ale genului inventiv, care călăuzește pașii unui regim.

Toată lumea se întreabă, în fața unor astfel de manifestații intelectuale și sufletești, dacă ele nu urmăresc, cu excesul de ironie ce reprezintă, deșteptarea simțului realității la indolenții în suferință, sau la adormiții în excesul binelui, de care au fost copleșiți până acum.

Când numerarul s'a retras din circulație, când băucile nu dispun de mijloacele necesare producțiunii și oamenii harnici nu găsesc strictul necesar ca să lucreze și să dea de lucru, o lege bancară seamănă cu tichia de mărăgăritar pe capul chelului, atât pentru bănci, cât și pentru stat.

Statul, călăuzit în primul loc de interesul imediat al fiscoșului, ar trebui să înceapă prin ajutarea creșterii părului, ca să aibă de unde trage, să găsească banii indispensabili pieței și apoi să reguleze comerțul bancar.

*

Trei propuneri interesante face dl Ing. Alexandru Garvin în o broșură recentă a sa, intitulată „Crisa“: 1. desființarea taxelor vamale în toate țările din lume. 2. Reducerea timpului de lucru pentru munca bărbătească în toată lumea la 30-32 de ore pe săptămână și 3. Introducerea de restricțiuni, care să meargă chiar până la prohibițiunea muncii femeilor în toate ramurile de activitate în care vine în concurență cu munca bărbaților.

*

O numire ciudată în învățământul comercial. Pentru notița cu acest titlu, din Nr. 40 al revistei noastre, am ajuns în „Telefonul“ ziarului „Unirea“ din Blaj.

În limbajul de bălcu, obișnuit de „Unirea“ în polemicele sale cu „Telegraful Român“, ni se contestă — nu știm pe ce temei — dreptul de a ne exprima părerea și nedumerirea asupra recentei numiri de director la noua școală superioară de comerț din Blaj!

Nu vom răspunde în același limbaj, care ne este necunoscut. Menținem cele scrise și întrebăm numai: ce duh, ce înțelegere și ce directive pentru chestiunile financiare și economice și pentru viața practică pot infiltra în elevi niște puteri didactice, ori cât de savante ar fi ele, însă profane în aceste chestiuni de specialitate?